

# פרשת בהר סיני התשפ"ד

הרב ארי דוד קאהן

ari.kahn@biu.ac.il

## 1. ויקרא פרק כה (פרשת בהר)

(א) וינדבר ה' אל-משה בהר סיני לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל-הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה': (ג) שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר פרמך ואספת את-תבואתה: (ד) ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדה לא תזרע ופרמך לא תזמר: (ה) את ספיט קצירך לא תקצור ואת-ענבי גזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ: (ו) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לה ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך: (ז) ולבהמתך ולתנין אשר בארצה תהיה כל-תבואתה לאכל: (ח) וספרת לה שבע שבת שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לה ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה: (ט) והעברת שופר תרועה בתדוש השבעי בעשור להודש ביום הפורים מעבירו שופר בכל-ארצכם: (י) וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוור בארץ לכל-ישיבה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל-אחוזתו ואיש אל-משפחתו תשבו: (יא) יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו ולא תקצרו את-ספיטיה ולא תבצרו את-גזיריה: (יב) כי יובל הוא קדוש תהיה לכם מזה-השנה תאכלו את-תבואתה: (יג) בשנת היובל הזאת תשבו איש אל-אחוזתו: (יד) וכי-תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל-תוננו איש את-אחיו: (טו) במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני-תבואת ימכר-לך: (טז) לפיו רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים תמעט מקנתו כי מספר תבואת הוא מכר לך: (יז) ולא תנונו איש את-עמיתו ונראת מאלהיה כי אני ה' אלהיכם: (יח) ועשיתם את-חקתי ואת-משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם על-הארץ לבטח: (יט) ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה: (כ) וכי תאמרו מה-נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את-תבואתנו: (כא) וצוית את-ברכתל לכם בשנה הששית ועשת את-התבואה לשלש השנים: (כב) וזרעתם את השנה השמינת ואכלתם מן-התבואה ישן עדו השנה התשיעית עד-בוא תבואתה תאכלו ישן: (כג) והארץ לא תמכר לצמתת כי-לי הארץ פי-גרים ותושבים אתם עמדי: (כד) ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ: (כה) פי-ימוד אחיה ומכר מאחוזתו ובה גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו: (כו) ואיש כי לא יהנה-לו גאל והשיגה ידו ומצא פני גאלתו: (כז) וחשב את-שני ממכרו והשיב את-העודף לאיש אשר מכר-לו ושב לאחוזתו: (כח) ואם לא-מצאה ידו די השיב לו והיה ממכרו ביד הקנה אלו עד שנת היובל ויצא ביובל ושב לאחוזתו: (כט) ואיש פי-ימכר בית-מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד-תם שנת ממכרו ימים תהנה גאלתו: (ל) ואם לא-יגאל עד-מקלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר-בעיר אשר-<sup><<א>></sup> לו חמה לצמיתת לקנה אתו לזרתיו לא יצא ביובל: (לא) ובתי העצרים אשר איר-להם חמה סביב על-שנה הארץ יחשב גאלה תהנה-לו וביובל יצא: (לב) וערי הלויים פתי ערי אחוזתם גאלת עולם תהנה ללויים: (לג) ואשר יגאל מן-הלויים ויצא ממכר-בית ועיר אחוזתו ביובל כי בטי ערי הלויים הוא אחוזתם בתוך בני ישראל: (לד) ושנה מגרש עריהם לא ימכר פי-אחוזת עולם הוא להם: (לה) וכי-ימוד אחיה ומטה ידו עמד והחזקת בו גר ותושב ותי עמד: (לו) אל-תקח מאתו גושף ומרבית ונראת מאלהיה ותי אחיה עמד: (לז) את-כספו לא-תתן לו בגושף ובמרבית לא-תתן אכלה: (לח) אני ה' אלהיכם אשר-הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את-ארץ פנעו להנות לכם לאלהים: (לט) וכי-ימוד אחיה עמד ונמכר-לך לא-תעבד בו עבדת עבד: (מ) בשכיר בתושב יהיה עמד עד-שנת היובל יעבד עמד: (מא) ויצא מעמד הוא ובגיו עמו ושב אל-משפחתו ואל-אחוזת אבותיו ישוב: (מב) פי-עבדי הם אשר-הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: (מג) לא-תזנה בו בפרד ונראת

מֵאֲלֵהֶיךָ: ... (מה) וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנֶוּ וּמִמְשַׁפְּחֹתֵם אֲשֶׁר עִמָּכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְאַחֲזָה: (מו) וְהִתְנַחֲלֹתֶם אֹתָם לְבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לְרִשְׁתָּהּ לְעֵלְמָה בְּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאַחֲיֵיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאַחֲיוֹ לֹא־תִרְדָּה בּוֹ בְּפִרְךָ: (מז) וְכִי תִשָּׁיג יָד גֵּר וְתוֹשֵׁב עִמָּךְ וּמִן אַחֲיֶיךָ עִמּוֹ וְנִמְכָר לַגֵּר תוֹשֵׁב עִמָּךְ אוֹ לַעֲקֵר מִשְׁפַּחַת גֵּר: (מח) אַחֲרֵי נִמְכָר גְּאֻלָּה תִהְיֶה־לּוֹ אַתָּה מֵאֲחִיו יִגְאֻלְנוּ: (מט) אוֹרְדוּ אוֹ בְּנִדְדוֹ יִגְאֻלְנוּ אוֹ־מִשְׁאָר בְּשָׂרוֹ מִמְשַׁפְּחֹתָו יִגְאֻלְנוּ אוֹ־הַשְּׂיֵגָה יָדוֹ וְנִגְאֻל: (נ) וְחָשַׁב עִם־קִנְיָהּ מִשְׁנֵת הַמִּכְרוֹ לִּי עַד שְׁנַת הַיָּבֵל וְהָיָה כְּסֹף מִמְכָרוֹ בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּי־מִי שָׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ: (נא) אִם־עוֹד רַבּוֹת בְּשָׁנִים לְפִיָּהֶן יֵשִׁיב גְּאֻלְתּוֹ מִכְּסָף מִקְנָתוֹ: (נב) וְאִם־מְעַט נִשְׂאָר בְּשָׁנִים עַד־שְׁנַת הַיָּבֵל וְחָשַׁב־לּוֹ כְּפִי שָׁנָיו יֵשִׁיב אֶת־גְּאֻלְתּוֹ: (נג) כִּשְׂכִיר שָׁנָה בְּשָׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא־יִרְדָּנוּ בְּפִרְךָ לַעֲיֹנֶיךָ: (נד) וְאִם־לֹא יִגְאֻל בְּאֻלָּה וְיֵצֵא בְּשְׁנַת הַיָּבֵל הוּא וּבְנָיו עִמּוֹ: (נה) כִּי־לִי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי תָם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם:

## 2. שמות פרק כא פסוק ב (פרשת משפטים)

(ב) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָדֵי שְׁנֵים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעַת יָצֵא לְחַפְשֵׁי חַנּוּם:

## 3. רמב"ן שמות פרק כא פסוק ב (פרשת משפטים)

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי - הַתְּחִיל הַמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן בְּעֶבֶד עֲבָרִי, מִפְּנֵי שֵׁשׁ בְּשִׁלּוֹחַ הָעֶבֶד בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית זָכָר לַיִצִּיאַת מִצְרַיִם הַנּוֹזֶכֶר בְּדִבּוּר הָרִאשׁוֹן, כְּמוֹ שְׁאָמַר בּוֹ (דְּבָרִים טו טו) וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה הַיּוֹם. וְיֵשׁ בָּהּ עוֹד זָכָר לְמַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית כְּשֶׁבֶת, כִּי הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לְעֶבֶד שֶׁבֶתוֹן מִמְּלֶאכֶת אֲדוֹנָיו כְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְיֵשׁ בָּהּ עוֹד שְׁבִיעִי בְּשָׁנִים שֶׁהוּא הַיּוֹבֵל, כִּי הַשְּׁבִיעִי נִבְחָר בְּיָמִים וּבְשָׁנִים וּבְשָׁמֹטוֹת, וְהַפֶּל לְעֵנָן אַחַד, וְהוּא סוּד יָמוֹת הָעוֹלָם מִבְּרִאשִׁית עַד וְיָבֵל. וְלָכֵן הַמִּצְוָה הַזֹּאת רְאוּיָה לְהִקְדֵּם אוֹתָהּ שֶׁהִיא נִכְבְּדַת מְאֹד, רוֹמְזַת דְּבָרִים גְּדוֹלִים בְּמַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית: וְלִכְּךָ הִתְמַיֵּר בָּהּ הַנְּבִיא מְאֹד, וְאָמַר אֲנֹכִי כְּרַתִּי בְּרִית אֶת אֲבוֹתֵיכֶם מִקֶּץ שְׁבַע שָׁנִים תִּשְׁלַחוּ אִישׁ אֶת עֲבָדוֹ וְאִישׁ אֶת שְׁפָחָתוֹ (וַיִּמְנָה לְד יג יד), וְגִזַּר בְּעֵבֶרְהָהּ הַגְּלוּת (שָׁם יז - כב) כֹּאֲשֶׁר תִּגְזֹר הַתּוֹרָה גְּלוּת עַל שְׁמֹטַת הָאָרֶץ (וַיִּקְרָא כו: לד - לה), וְכִמוֹ שְׁאָכַתָּב עוֹד בְּעֻזְרַת ה' (בְּנִיקְרָא כה ב) ...

## 4. רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י

הלכה י- מצות עשה לתקוע בשופר בעשירי לתשרי בשנת היובל, ומצוה זו מסורה לבית דין תחלה (שנאמר והעברת שופר תרועה) וכל יחיד ויחיד חייב לתקוע שנאמר תעבירו שופר, ותוקעין בשופר תשע כדרך שתוקעין בר"ה =בראש השנה=, ומעבירין שופר בכל גבול ישראל.

הלכה יד - מר"ה עד יום הכפורים לא היו עבדים נפטרים לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהן, ולא השדות חוזרות לבעליהן, אלא עבדים אוכלין ושותים ושמיחים ועטרותיהם בראשיהם, כיון שהגיע יום הכפורים תקעו ב"ד בשופר נפטרו עבדים לבתיהן וחזרו שדות לבעליהן.

## 5. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יז עמוד א

מרגלא בפומיה דרב: [לא כעולם הזה העולם הבא], העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, שנאמר: ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו.

## 6. מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק א

בשביעי מהו אומר מזמור שיר ליום השבת (שם צ"ב) יום שכולו שבת שאין בו לא אכילה ולא שתיה ולא משא ומתן אלא צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן ונזונין מזיו השכינה שנאמר ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו (שמות כ"ד) כמלאכי השרת:

7. תרגום המיוחס ליונתן - תורה ויקרא פרק כה פסוק ט (פרשת בהר)

וּמַעֲבִיר קֹל שׁוֹפֵר יִבְבֵּא בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּעֶשְׂרָא לְיַרְחָא בְּיוֹמָא דְכַפּוּרָא תַעֲבִירוּן קֹל שׁוֹפֵר חִירוֹתָא בְּכָל אַרְעֵכוֹן:

8. כתר יונתן ויקרא פרק כה פסוק ט (פרשת בהר)

ותעביר קול שופר תרועה בחודש השביעי בעשרה לחודש ביום של כיפורים תעבירו קול שופר חירות בכל ארצכם:

9. רש"ר הירש ויקרא פרק כה פסוק ט (פרשת בהר)

ביום הכפורים תעבירו שופר וגו'. יום הכיפורים של כל שנה הוא יום התחייה המוסרית; ובשנת היובל הוא גם התחייה החברתית של האומה; ביום זה יוצא הקול מפי ה', והוא מכריז על חירות בארץ. שנת היובל תביא כפרה חברתית (ראה להלן פסוק י). תקיעת השופר של יום הכיפורים משחררת את העבדים. אולם פעולת השנה הקדושה ניכרת מיד עם תחילתה; וכך נאמר בפסוק הבא: "וקדשתם את שנת החמשים שנה"; כניסת השנה משחררת, אף - על - פי שהחירות הגמורה היא רק מתנת יום הכיפורים. וכעין זה מצאנו גם בתחייה המוסרית שבכל שנה: ראש השנה סולל את הדרך אל כפרת העשור; וכעין זה פעולת יום כיפור של יובל מתחילה כבר בראש השנה: "מתקדשת והולכת מתחילתה" (ראש - השנה ח ע"ב). וכך אמרו שם חכמים: "מראש השנה עד יום הכיפורים לא היו עבדים נפטרים לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהם, אלא אוכלין ושותין ושמחין ועטרותיהן בראשיהן; כיון שהגיע יום הכיפורים תקעו בית דין בשופר, נפטרו עבדים לבתיהן ושדות חוזרות לבעליהן".

10. יהושע פרק ו פסוק ב - טז

(ב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־יְהוֹשֻׁעַ רֵא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־יְרִיחוֹ וְאֶת־מַלְכָּהּ גִבּוֹרֵי הַחֵיָל: (ג) וּסְבַתֶּם אֶת־הַעִיר פֶּלֶא אֲנֹשֵׁי הַמַּלְחָמָה הַקִּיף אֶת־הַעִיר פַּעַם אַחַת כֹּה תַעֲשֶׂה שְׁשֶׁת יָמִים: (ד) וּשְׁבַעַתָּה כְּהַנְיָם יִשְׂאוּ שְׁבַעַתָּה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לְפָנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִסְבּוּ אֶת־הַעִיר שִׁבְעַת פַּעֲמִים וְהַכְּהֲנִים יִתְקַעוּ בַשׁוֹפְרוֹת: (ה) וְהָיָה בַמָּשָׁוָה בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל <<בשמעכם>> כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת־קוֹל הַשׁוֹפֵר יִרְיעוּ כָּל־הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנִפְלְאָה חוֹמַת הָעִיר תִּחַתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ: (ו) וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן אֶל־הַכְּהֲנָנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׂאוּ אֶת־אָרוֹן הַבְּרִית וּשְׁבַעַתָּה כְּהַנְיָם יִשְׂאוּ שְׁבַעַתָּה שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לְפָנֵי אָרוֹן ה': ... (ח) וַיְהִי כִּאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם וּשְׁבַעַתָּה הַכְּהֲנָנִים נְשֹׂאִים שְׁבַעַתָּה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לְפָנֵי ה' עֲבְרוּ וְתִקְעוּ בַשׁוֹפְרוֹת וְאָרוֹן בְּרִית ה' הִלָּךְ אַחֲרֵיהֶם: ... (טו) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּשְׁכְּמוּ כְּעֹלֹת הַשֶּׁחַר וַיִּסְבּוּ אֶת־הַעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שִׁבְעַת פַּעֲמִים, רַק בַּיּוֹם הַהוּא סָבְבוּ אֶת־הַעִיר שִׁבְעַת פַּעֲמִים: (טז) וַיְהִי בַפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תִּקְעוּ הַכְּהֲנָנִים בַּשׁוֹפְרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הֲרִיעוּ קִי־נָתַן ה' לָכֶם אֶת־הַעִיר:

11. שמות פרק טז פסוק טז - לב (פרשת בשלח)

(טז) זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לְקַטֹּף מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפָנָיו אֶכְלוּ עֹמֶר לְגִלְגָּלַת מִסֶּפֶר נִפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לְאִשֶׁר בְּאֶהְלוֹ תִקְחוּ: (יז) וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּגִי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמֶּרְבֶּה וְהַמְּמַעֵיט: (יח) וַיִּמְדוּ בְעֹמֶר וְלֹא הָעֵדִיף הַמֶּרְבֶּה וְהַמְּמַעֵיט לֹא הִחְסִיר אִישׁ לְפִי־אֶכְלוֹ לְקָטוֹ: ... (כב) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְקַטֹּף לֶחֶם מִשְׁנֵה שְׁנֵי הָעֹמֶר לְאֶחָד וַיָּבֵאוּ כָּל־נִשְׂיָאֵי הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ לַמֹּשֶׁה: (כג) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' שְׁבַתֹּן שְׁבַת־קֹדֶשׁ לָהּ מִחַר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאכְלוּ אָפוּ וְאֶת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בַשֶּׁלֶו וְאֶת כָּל־הָעֵדָף הַגִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמַרְת עַד־הַבֶּקָר: ... (כט) רְאוּ כִי־הָיָה נָתַן לָכֶם הַשְּׁבַת עַל־פְּנֵי הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמִים שָׁבוּ אִישׁ תַּחְתּוֹ אֵל־יִצְאָא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: (ל) וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: (לא) וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן וְהוּא כְּזָרַע גַּד לָבוֹן וְטַעְמוֹ כַּצִּפְתִּית בְּדָבָשׁ: (לב) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' מְלֵא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמַרְת לְדוֹרֵיכֶם לְמַעַן יִרְאוּ אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֵאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

12. רמב"ן ויקרא פרק כה פסוק י (פרשת בהר)

ועל דרך האמת, "דרור" מלשון דור הולך ודור בא (קהלת א ד), וכן "יובל" שישוב אל היובל אשר שם שרשיו, והיא תהיה לכם:

13. רבינו בחיי ויקרא פרק כה פסוק י (פרשת בהר)

וע"ד הקבלה: "יובל היא", מלשון: (ירמיה יז, ח) "ועל יובל ישלח שרשיו", וירמוז כי כל הדורות יובלו אל הסבה הראשונה, ולכך נקרא היובל בשם "דרור" כי הוא היובל אשר שם שרשי הדורות והנבראים כולן, כי משם נאצלו בכריאת עולם שנאמר: (בראשית א, א) "בראשית ברא אלהים", ושמה תשובתם, והבן זה, כי כל אחת מן השבע פועלת שבע אלפים, והנה הם מ"ט, וכשישלמו לעולם ארבעים ותשעה יהיה תהו ובהו וישוב הכלל ליובל כמו שנאצל משם, והבן זה, וזהו לשון הכתוב: (ויקרא כה, יג) "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחזתו", (ויקרא כז, כד) "בשנת היובל ישוב". ...

14. רות

פרק ב פסוק כ - ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא לה' אשר לא עזב חסדו את החינים ואת המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא:

פרק ג פסוק ח - יג (ח) ויהי בחצי הלילה ויחברד האיש וילפת והנה אשה שכבת מרגלתיו: (ט) ויאמר מיאת ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך עלי אמתך כי גאל אתה: (י) ויאמר ברוכה את לה' בתי היטבת ססגה האחרון מוהראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אסגל ואם עשיר: (יא) ועתה בתי אל-תיראי כל אשר-תאמרי אעשה-לך כי יודע כל-שער עמי כי אשת חיל את: (יב) ועתה כי אמנם כי <<אם>> גאל אנכי וגם יש גאל קרוב ממני: (יג) ליניו הלילה והנה בבקר אם-יגאלך טוב יגאל ואם-לא יחפץ לגאלך ויגאלתיך אנכי חיה' שכבי עדי-הבקר:

פרק ד פסוק ג - כב - (ג) ויאמר לגאל חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכה נעמי השבה משדה מואב: (ד) ואני אמרתי אגלה אונן לאמר קנה גגד הישיבים וגגד זקני עמי אם-תגאל גאל ואם-לא יגאל הגידה לי <<ואדע>> ואדעה כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל: (ה) ויאמר בעז ביום-קנותך השדה מיד נעמי ומאת רות המואביה אשת-המת <<קניתי>> קניתי להקים שם-המת עלי-ונחלתו: (ו) ויאמר הגאל לא אוכל <<לגאול>> לגאול-לי פן-אשחית את-נחלתי גאל-לך אתה את-גאלתי כי לא-אוכל לגאל: (ז) וזאת לפנים בישראל עלי-הגאולה ועל-התמורה לקנים כל-דבר שלף איש נעלו ונתנו לרעהו וזאת התעודה בישראל: (ח) ויאמר הגאל לבעז קנה-לך וישלף נעלו: (ט) ויאמר בעז לזקנים וכל-העם עדים אתם היום כי קניתי את-כל-אשר לאלימלך ואת כל-אשר לכליון ומחלו מיד נעמי: (י) וגם את-רות המואביה אשת מחלו קניתי לי לאשה להקים שם-המת עלי-ונחלתו ולא-יפרת שם-המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום: ... (יב) ויהי ביתו פרוץ אשר-ילדה תמר ליהודה מן-הזרע אשר נתן ה' לה מן-הנערה הזאת: (יג) וילקח בעז את-רות ונתהי' לו לאשה ויבא אליה ונתן ה' לה הריון ותלד בן: (יד) ותאמרנה הנשים אל-נעמי ברוך ה' אשר לא השבית לך גאל היום ויקרא שמו בישראל: (טו) והנה לה למשיב נפש ולכלכל את-שיבתך כי כלתך אשר-אהבתך ילדתו אשר-היא טובה לך משבעה בנים: (טז) ותלח נעמי את-הלל ותשתהו בחיקה ונתהי' לו לאמנת: (יז) ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד-בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי-ישי אבי דוד: פ (יח) ואלה תולדות פרוץ ברוך הוליד את-חצרון: (יט) וחסרון הוליד את-תם ורם הוליד את-עמינדב: (כ) ועמינדב הוליד את-נחשון ונחשון הוליד את-שלמה: (כא) ושלמון הוליד את-בעז ובעז הוליד את-עובד: (כב) ועבד הוליד את-ישי וישי הוליד את-דוד:

15. ישעיהו פרק כז פסוק יג

והנהו ביום שהוא יתקע בשופר גדול ויבאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בקר הקדש בירושלם: